

ສຶກທີໃນທະນາຄານວາເຊີຍ

ວຽກ ລ້າເລີກ*

ບທຄັດຢ່ອ

ກາຮເສຣີມສ້າງປຶດຄວາມສາມາດໃນກາຮແໜ່ງບັນທາງເຄຣະສູກິຈ ເປັນໜຶ່ງໃນປະເທິນສຳຄັນ
ຂອງຄວາມວ່າມມື້ອໃນປະເທິນເຄຣະສູກິຈຈາເຊີຍ ທະນາຄານເຄຣະສູກິຈໄດ້ ເພີ້ມສິນທາງບໍ່ມູນາຖືເປັນປັ້ງຈີຍຫລັກທີ່ສາມາດ
ຫ່ວຍສົ່ງເສຣີມຕັກຍາກພົມໃນກາຮແໜ່ງບັນທາງເຄຣະສູກິຈໄດ້ ເພີ້ມເປັນທຸນທາງບໍ່ມູນາທີ່ສັນບັນຫຸນໃຫ້
ເກີດກາຮສ້າງສຣົກ ແລະກາຮພັນນາເຄຣະສູກິຈແລະສັ້ນຄມອຍ່າງຍິ່ງຍື່ນ ບທຄວາມນີ້ນຳເສນອເນື້ອຫາ
ເກີດກາຮສ້າງສຣົກໃນທະນາຄານເຄຣະສູກິຈຈາເຊີຍ ຄວາມສົມພັນວົງຂອງສຶກທີໃນທະນາຄານເຄຣະສູກິຈ
ບໍ່ມູນາແລະປະເທິນເຄຣະສູກິຈຈາເຊີຍ ບໍ່ມູນາຂອງໄທຢາເກີດກາຮສ້າງສຣົກໃນທະນາຄານເຄຣະສູກິຈ
ກາຮເຂົ້າສູ່ປະເທິນເຄຣະສູກິຈຈາເຊີຍ ແລະເສນອແນະໂຍບາຍເກີດກາຮສ້າງສຣົກໃນທະນາຄານເຄຣະສູກິຈ
ຂອງໄທຢາເກີດກາຮເຂົ້າສູ່ປະເທິນເຄຣະສູກິຈຈາເຊີຍ ເພື່ອຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈເກີດກາຮປະເທິນ
ຕ່າງ ຈ ດັກລ່າວ ອັນຈະມີສ່ວນຫ່ວຍໃນກາຮເຕີຍມຄວາມພວ່ມເພື່ອກ້າວເຂົ້າສູ່ປະເທິນເຄຣະສູກິຈ
ຈາເຊີຍໃນປີ ພ.ສ. 2558

ຄຳສຳຄັນ: ສຶກທີໃນທະນາຄານເຄຣະສູກິຈຈາເຊີຍ ປະເທິນເຄຣະສູກິຈຈາເຊີຍ

* ອາຈານຢັ້ງປະຕິການ ສະບັບປັນທິຕິພັນນະບົມ ພັນຍາ ສະຕິວິການ
118 ຕະນະເສົ່າໄທ ແຂວງຄລອງຈັ້ນ ເບຕບາງກະປີ ກຣຸງເທິງ 10240

Intellectual Property Rights in the Dimension of ASEAN Community

Wariya Lamler*

Abstract

Strengthening economic competitiveness is a crucial issue in ASEAN Economic Community (AEC) cooperation. Intellectual Property (IP) are regarded as a major factor capable of reinforcing the potentials in economic competitiveness as they are intellectual capital that can uphold creativity and sustainable economic and social development. This article presents the concepts of Intellectual Property Rights (IPRs), ASEAN Community (AC), the relationship between Intellectual Property Rights and ASEAN Economic Community, and Thailand's obstacles in Intellectual Property Rights against AEC participation. Finally, it concludes with the recommendation for Thai policies on Intellectual Property Rights for AEC participation in several interesting aspects. This may assist in the knowledge and understanding of such issues which can contribute in preparing the readiness for AEC participation in 2015.

Keywords: Intellectual Property Rights (IPRs), ASEAN Community (AC), ASEAN Economic Community (AEC)

* Ph.D. in Corporate Laws, University of Canberra (Australia) Graduate School of Law, National Institute of Development Administration
118 Moo 3, Sereethai Road, Khlong Chan, Bangkapi, Bangkok 10240, THAILAND.

ບໍ່ທຳນັກ

ທຸນທາງປໍ່ງຸ້າ (Intellectual Capital) ເປັນປະເທິດໃນການພັດນາປະເທດໄທທີ່ຄວາມສຳຄັນ ຕາມແພນພັດນາເຄຣະສູງກິຈແລະສັງຄມແຫ່ງໜາຕີ ລັບທີ່ 11 (ປະກາດເຮືອງ ແພນພັດນາເຄຣະສູງກິຈແລະສັງຄມ ແຫ່ງໜາຕີ ລັບທີ່ 11 (ພ.ສ. 2555-2559)) ສີທີ່ໃນທັງສິນທາງປໍ່ງຸ້າ ຕີ່ອວ່າເປັນທຸນທາງປໍ່ງຸ້າທີ່ສຳຄັນ ໃນການເສີມສ້າງປຶກຄວາມສາມາດໃນການແປ່ງໜ້າທາງເຄຣະສູງກິຈ ເພຣະສີທີ່ໃນທັງສິນທາງປໍ່ງຸ້າ ມີຄວາມຄອບຄຸມຍ່າງກວ້າງຂວາງ ຈຳແນກໄດ້ເປັນຫລາຍປະເທດ ອີກທັງໝົດເປັນທຸນທາງປໍ່ງຸ້າທີ່ມີມູລຄ່າ ສູງ ຂ່ວຍສັນບັນດຸນໃຫ້ເກີດການສ້າງສຣັກ ແລະມີຄຸນຄ່າໃນການພັດນາເຄຣະສູງກິຈແລະສັງຄມຍ່າງຍິ່ງຍືນ ໃນປີ ພ.ສ. 2558 (ຄ.ສ. 2015) ສາມາຝຶກໃນສາມາຄປະຊາທິແຫ່ງເອເຊີຍຕະວັນອອກເລີຍໃຕ້ (Association of Southeast Asia Nations – ASEAN) ໄດ້ມີຄວາມຮ່ວມມືອີ່ທີ່ຈະກ້າວເຂົ້າສູ່ການເປັນປະຊາມອາເຊີຍ (ASEAN Community – AC) ສີທີ່ໃນທັງສິນທາງປໍ່ງຸ້າ ເປັນເຮືອງທີ່ສັນພັນອັກັນເສາຫັກໜຶ່ງຂອງປະຊາມອາເຊີຍ ນັ້ນເຄີຍ ປະຊາມເຄຣະສູງກິຈຈາກເຊີຍ (ASEAN Economic Community – AEC) ໂດຍເໜັນໃຫ້ສ້າງປຶກຄວາມສາມາດໃນການແປ່ງໜ້າທາງເຄຣະສູງກິຈດ້ວຍສີທີ່ໃນທັງສິນທາງປໍ່ງຸ້າ ໃນການເຂົ້າສູ່ປະຊາມເຄຣະສູງກິຈຈາກເຊີຍດັ່ງກ່າວໄວ້ ຖ້າຍຈຶ່ງກວັນພົນເປົ້າທີ່ເກີຍກັບສີທີ່ໃນທັງສິນທາງປໍ່ງຸ້າ ແລະກຳຫົວດັນໂຍບາຍທີ່ເກີຍວ້ອງເພື່ອໃຫ້ໄທພວ່ນມະໄລ ແລະໄດ້ຮັບປະໂຍ້ນຈາກການເປັນກາຕີສາມາຝຶກ ຂອງປະຊາມເຄຣະສູງກິຈຈາກເຊີຍ ດັ່ງຈະນຳເສັນອරາຍລະເອີຍດ້ວຍໄປໃນບົດຄວາມນັ້ນ

ສີທີ່ໃນທັງສິນທາງປໍ່ງຸ້າ

ສີທີ່ໃນທັງສິນທາງປໍ່ງຸ້າ (Intellectual Property Rights – IPRs) ໝາຍຄຶ້ງ ສີທີ່ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມຄຸ້ມຄອງຕາມກົງໝາຍທັງສິນທາງປໍ່ງຸ້າໃນລົງທຶນທີ່ເປັນຫຼຸປ່າງ (ຫຼຸປ່າງ) ອີກຕົວຄວາມຕິດ (ນາມອ່ວນ) ທີ່ເກີດຈາກການສ້າງສຣັກຂອງມູນໜີ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ສ້າງສຣັກ¹ ສາມາດຫາປະໂຍ້ນຈາກຄວາມຄິດສ້າງສຣັກຂອງຕົນໄດ້ຍ່າງເຕີມທີ່ແລະຂອບຂ່າຍ ອີກທັງໝົດເປັນການສັນບັນດຸນໃຫ້ມີການນຳຄວາມຄິດສ້າງສຣັກນັ້ນໄປໃຫ້ປະໂຍ້ນໃນກວ້າງ

ສີທີ່ໃນທັງສິນທາງປໍ່ງຸ້າເປັນປະເທິດສຳຄັນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈທັງໃນຮະດັບໜາຕີແລະ ນານາໜາຕີ ດັ່ງຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ລາຍປະເທດມີກົງໝາຍທັງສິນທາງປໍ່ງຸ້າທີ່ໃຫ້ຄວາມຄຸ້ມຄອງ ຕລອດຈຸນຍັງມີໜ້ອຕກລົງ ອຸນ້ສັງຄູ່ ແລະສັນອື້ນສັງຄູ່ຕ່າງ ຖ້າ ທີ່ປະຊາມໂລກເຂົ້າຮ່ວມລົງນາມ ເຊັ່ນ (1) ນ້ອຕກລົງ ວ່າດ້ວຍສີທີ່ໃນທັງສິນທາງປໍ່ງຸ້າເກີຍກັບການຄ້າ (Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights – TRIPs) ທີ່ເປັນໜ້ອຕກລົງທີ່ກຳຫົວດັບຂອງການຄຸ້ມຄອງສີທີ່ໃນ

¹ ຜູ້ສ້າງສຣັກ ໝາຍຄຶ້ງ ຜູ້ແຕ່ງ ຜູ້ເຊີຍ ຜູ້ປະຫັດ ອີກອຸປຸຄລອື່ນ ທີ່ໄດ້ທຳລັກບໍ່ນະຄລ້າຍການເຊີຍ ປະຫັດ ອີກແຕ່ງ ໂດຍການໃຫ້ສົດປໍ່ງຸ້າ ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ແລະຄວາມວິເຊີຍອຸຫາສະ່ວະ ໃນການສ້າງສຣັກຈຳນາໃຫ້ເກີດຈຶ່ງ ຜູ້ສ້າງສຣັກ ເປັນຜູ້ມີລືມສີທີ່ໃນການທີ່ຕົນໄດ້ສ້າງສຣັກຈຶ່ງ ອ່າງໄວ້ກີດ ໃນບາງຄັ້ງຜູ້ສ້າງສຣັກອ້າຈອນ້າຍຸດໃຫ້ຜູ້ອື່ນທີ່ມີໄດ້ເປັນ ຜູ້ສ້າງສຣັກສາມາດໃຫ້ປະໂຍ້ນຈາກການສ້າງສຣັກຂອງຕົນໄດ້ ທີ່ຜູ້ໄດ້ຮັບອຸນ້າຕັ້ນ ເຮົາກວ່າ ຜູ້ໄດ້ຮັບອຸນ້າຕັ້ນ ໃຫ້ສີທີ່

ทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization – WTO) (2) อนุสัญญากรุงเบรน (Berne Convention) ซึ่งเป็นอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม ณ กรุงเบรน (3) อนุสัญญากรุงปารีส (Paris Convention for the Protection of Industrial Property) ซึ่งเป็นอนุสัญญาที่เน้นการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาด้านอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรม เป็นต้น และ (4) สนธิสัญญาและความร่วมมือด้านสิทธิบัตร (Patent Cooperation Treaty – PCT) เป็นการจัดตั้งระบบการคุ้มครองสิทธิบัตรระหว่างประเทศภายใต้องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการคุ้มครองสิทธิบัตรและลดขั้นตอนอุปสรรคในการขอรับสิทธิบัตรในต่างประเทศ ประเทศไทยสมัครเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2552 ถือเป็นสมาชิกลำดับที่ 142 การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสฯ แทนที่ผู้ขอรับสิทธิบัตรจะต้องไปยื่นคำขอรับสิทธิบัตรในประเทศต่าง ๆ แต่ละประเทศที่ผู้ขอประสงค์จะขอรับความคุ้มครอง โดยสามารถที่จะยื่นคำขอที่สำนักงานสิทธิบัตรภายในประเทศของตน สำนักงานสิทธิบัตรก็จะส่งคำขอไปดำเนินการตามขั้นตอนของระบบ PCT ที่องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ระบบ PCT นี้ไม่ได้เป็นระบบการรับจดทะเบียนสิทธิบัตรที่จะส่งผลให้ประเทศที่เป็นสมาชิกต้องรับจดทะเบียนตามไปด้วยเนื่องจากระบบ PCT จะมีการดำเนินการในขั้นตอนต้น ๆ ของขอรับสิทธิบัตรเท่านั้น ไม่มีการรับจดทะเบียนแต่อย่างใด การรับจดทะเบียนสิทธิบัตร PCT เป็นอำนาจของแต่ละประเทศที่ผู้ขอประสงค์จะขอความคุ้มครอง ซึ่งจะมีการตรวจสอบตามขั้นตอนและเงื่อนไขของกฎหมายภายในประเทศนั้น ๆ ก่อนรับจดทะเบียนสิทธิบัตรต่อไป (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2553; จิรศักดิ์ รอดจันทร์, 2555: 48-49) สนธิสัญญา PCT ถือเป็นกลไกสำคัญที่จะผลักดันและส่งเสริมให้มีการพัฒนาการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมและให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาย่างทั่วถึงทั่วในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังได้มีการก่อตั้งองค์กรทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization – WIPO) ซึ่งเป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างประเทศให้สามารถรักษาสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของผู้ทรงสิทธิ์และปกป้องผลประโยชน์ของสาธารณะ

สำหรับประเทศไทยของทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้รับความคุ้มครองนั้นอาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ขึ้นอยู่กับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศนั้น ๆ ในทฤษฎีทางกฎหมายแล้วทรัพย์สินทางปัญญา ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่างประเภทหนึ่ง และสามารถถูกแยกออกจากทรัพย์สินที่มีรูปร่างหรือจับต้องได้ ดังนั้น การใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาอาจสามารถใช้ประโยชน์ได้แยกต่างหากจากทรัพย์สินที่มีรูปร่างที่ทรัพย์สินทางปัญญานั้นรวมอยู่ ส่วนในทางเศรษฐศาสตร์นั้น สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาถือเป็นกลไกทางกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ทางด้าน

เศรษฐศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจให้ผู้ประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์เปิดเผยความรู้ที่มีประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยรักษาระบบที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์และผู้สร้างในรูปแบบของโดยมีลิขสิทธิ์ปกขาดทางกฎหมายเพื่อเป็นสิ่งแลกเปลี่ยนกับการเปิดเผยตั้งกล่าว (เยาวลักษณ์ เคลือบมาศ, 2555: 4-5)

โดยทั่วไป ทรัพย์สินทางปัญญา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สิทธิ์ (Copyrights) และ ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Industrial Property) โดยลิขสิทธิ์มุ่งให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์งานซึ่งใช้ทักษะและแรงงานในการสร้างงานอันมีที่มาจากการรวมกิจกรรมและศิลปกรรม โดยการกำหนดสิทธิแต่เพียงผู้เดียวแก่ผู้สร้างสรรค์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ และการประดิษฐ์คิดค้น การออกแบบผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมซึ่งอาจจะเป็นกระบวนการหรือเทคนิคในการผลิตที่ได้ปรับปรุงหรือคิดค้นขึ้นใหม่ หรือที่เกี่ยวกับตัวสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นองค์ประกอบ และรูปร่าง สวยงามของตัวผลิตภัณฑ์ และทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมยังรวมถึงเครื่องหมายการค้าหรือยี่ห้อ ชื่อ และถิ่นที่อยู่ทางการค้า ที่รวมถึงแหล่งกำเนิดสินค้าและการป้องกันการแย่งชิงทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมสามารถแบ่งย่อยออกเป็นประเภทเฉพาะ ดังนี้ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า แบบผังภูมิศาสตร์ ความลับทางการค้า และสิ่งบัตร์ทางกฎหมาย ที่เป็นต้น (World Intellectual Property Organization (WIPO), ม.ป.บ.: 4)

ในการนีของประเทศไทย กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาได้ให้การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่าง ๆ จำแนกได้เป็น ลิขสิทธิ์ (Copyright) สิทธิบัตร / อนุสิทธิบัตร (Patent / Petty Patent) เครื่องหมายการค้า (Trademark) ความลับทางการค้า (Trade Secret) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) การผลิตผลิตภัณฑ์ดิจิตอล (Optical Disk Production) แบบผังภูมิของวงจรรวม (Layout-Designs of Integrated) และภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย (Thai Traditional Knowledge) รายละเอียดพอสังเบปของทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภท มีดังต่อไปนี้ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2553; เยาวลักษณ์ เคลือบมาศ, 2555: 8-17)

1) ลิขสิทธิ์ คือ ลิขสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้รีเริ่มโดยการใช้สติปัญญาความรู้ ความสามารถ และความวิริยอุตสาหะของตนเองในการสร้างสรรค์ โดยไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น และงานที่สร้างสรรค์นั้นต้องเป็นงานตามประเภทที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครอง ความคุ้มครองนี้จะเกิดขึ้นทันทีที่สร้างสรรค์งานนั้นขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องจดทะเบียน ทั้งนี้ กฎหมายลิขสิทธิ์ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบันของไทย คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 กฎหมายลิขสิทธิ์เป็นกฎหมายที่รองรับลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์ผลงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ งานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานศิลปกรรม งานดนตรีกรรม งานโถสัมทัศน์ งานภาพยนต์ งานสิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ และงานอื่นใดอันเป็นงานในແนกวรรณคดี ແນกວิไทยศาสตร์ หรือແນกศิลปะ กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้สร้างสรรค์มีลิขสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับ

งานที่ตนทำขึ้น หากบุคคลอื่นมาละเมิดสิทธิในส่วนนี้ จะมีความผิดและได้รับโทษ

2) สิทธิบัตร / อนุสิทธิบัตร สิทธิบัตร คือ หนังสือสำคัญที่รัฐออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ (Invention) หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design) ที่มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อเป็นสิทธิพิเศษที่ให้แก่ผู้ประดิษฐ์คิดค้นหรือผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ในการผลิตสินค้าและจำหน่าย สินค้าแต่เพียงผู้เดียวในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ส่วนอนุสิทธิบัตร คือ หนังสือสำคัญที่รัฐออกให้เพื่อคุ้มครอง การประดิษฐ์ที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีระดับของการพัฒนาทางเทคโนโลยีไม่สูงมาก ตลอดจน การประดิษฐ์ที่มีการคิดค้นเพียงเล็กน้อยแต่มีประโยชน์ให้สอยมากขึ้น ทั้งนี้ กฎหมายที่มีผลบังคับใช้ ในปัจจุบันของไทยในเรื่องดังกล่าว คือ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งล่าสุด โดย พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ศ. 2542) กฎหมายสิทธิบัตรเป็นกฎหมายที่รองรับสิทธิของนักประดิษฐ์และ นักออกแบบที่เป็นผู้ประดิษฐ์ลิขสิ่งใหม่ ๆ หรือได้ออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้นมาและต้องไม่เดย์มิคราทำ ขึ้นมาก่อน ผู้ที่เป็นเจ้าของยื่นมาลิขิตรั้นแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้ นำเข้า หรือผลิตผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร ที่ได้รับการจดทะเบียนแล้ว ถ้ามีบุคคลอื่นมาละเมิดสิทธิในส่วนนี้ กฎหมายจะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่ เป็นเจ้าของ

3) เครื่องหมายการค้า คือ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ หรือตราที่ใช้กับสินค้าหรือบริการ ตาม กฎหมายเครื่องหมายการค้า กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่มีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันของไทย คือพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 (แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2543) เครื่องหมายที่ได้รับความคุ้มครอง แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ เครื่องหมายการค้า (Trademark) เครื่องหมายบริการ (Service Mark) เครื่องหมายรับรอง (Certification Mark) และเครื่องหมายร่วม (Collective Mark) เครื่องหมายต่าง ๆ เหล่านี้มีประโยชน์ตรงที่ว่าจะทำให้ ผู้บริโภคสามารถจดจำและแยกแยะสินค้าต่าง ๆ ที่ใช้เครื่องหมายต่างกันออกจากกันได้อีกทั้งยังทำให้ ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพตามที่ต้องการและทราบถึงเจ้าของที่แท้จริงได้ กฎหมายจะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่เป็นเจ้าของ ถ้ามีบุคคลอื่นมาละเมิดสิทธิในส่วนนี้ เช่น ใช้เครื่องหมาย โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ที่เป็นเจ้าของ จะมีความผิดและได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด

4) ความลับทางการค้า คือ ข้อมูลที่นำไปใช้ประโยชน์ในทางการค้า ซึ่งยังไม่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป หรือยังเข้าถึงไม่ได้ในหมู่บุคคล ซึ่งโดยปกติต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลดังกล่าว ผู้มีหน้าที่ควบคุมความลับ ทางการค้าจะใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อรักษาข้อมูลทางการค้านี้ไว้ให้เป็นความลับ โดยความคุ้มครอง จะคงอยู่ตราบที่ข้อมูลยังคงเป็นความลับอยู่ ทำให้สิทธิของเจ้าของความลับทางการค้าจะคงมีอยู่ ตลอดไปหากความลับทางการค้ายังไม่ได้รับการเปิดเผย นอกเหนือนี้ ความคุ้มครองยังเกิดขึ้นโดย ไม่ต้องจดทะเบียน และเจ้าของความลับทางการค้าสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นหลักประกันในการ ยืมเงินกับธนาคารได้ ทั้งนี้ กฎหมายความลับทางการค้าที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบันของไทย คือ พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545

5) ลิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ คือ ชื่อ หรือสัญลักษณ์ หรือลิ่งอื่นใด ที่บอกแหล่งผลิตของสินค้า และสามารถสื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจได้ถึงคุณภาพหรือคุณลักษณะพิเศษของสินค้าที่แตกต่างจากสินค้า ที่ผลิตจากแหล่งอื่น องค์ประกอบสำคัญของลิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ทำให้เกิดสินค้าที่มีคุณภาพหรือ คุณลักษณะเฉพาะ ได้แก่ ธรรมชาติที่สร้างสิ่งแวดล้อมหรือวัตถุดิบให้เกิดผลิตสินค้า และมนุษย์ ที่ใช้หักษะ ความชำนาญ และภูมิปัญญาในการผลิตสินค้า ดังนั้น สิทธิในลิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จึงเป็น สิทธิชุมชน หรือสิทธิของกลุ่มที่อยู่ในห้องถินที่ผลิตสินค้า ในปัจจุบันภูมิภาคที่มีผลบังคับใช้ในเรื่อง ดังกล่าวของไทย คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองลิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

6) การผลิตผลภัณฑ์ชีดี ตามพระราชบัญญัติการผลิตผลภัณฑ์ชีดี พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็น ภูมิภาคที่มีผลบังคับใช้ มาตรฐานที่มีผลให้บังคับ มาตรการการกำกับดูแลการผลิตผลภัณฑ์ชีดี ประกอบด้วย มาตรการเกี่ยวกับการกำกับดูแลเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต การกำกับดูแลวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต (เม็ดพลาสติก) การกำหนดให้มีเครื่องหมายรับรองบนผลิตภัณฑ์ การกำกับดูแลการทำการผลิต ผลิตภัณฑ์ของโรงงานผลิตชีดี ดีวีดี และแผ่นงานตันแบบ การกำกับดูแลการผลิตหรือว่าจ้างผลิต ของเจ้าของลิขสิทธิ์ การกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะทำการตรวจสอบ เครื่องจักร เม็ดพลาสติก หรือวัสดุอื่นใดที่เป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิด ตลอดจนการให้บุคคลมาให้ถ้อยคำ และส่งเอกสารที่อาจมีประโยชน์แก่การค้นพบ หรือใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำ ความผิด และการกำหนดให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนกฎหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้มีความผิด และต้องรับโทษทางอาญา

7) แบบผังภูมิของวงจรรวม คือ แบบ แผนผัง หรือภาพที่ทำขึ้นเพื่อให้เห็นถึงการจัดวาง ให้เป็นวงจรรวม ไม่ว่าจะเป็นภูมิในรูปแบบใดหรือวิธีใด ซึ่งหมายความรวมถึงแบบของวงจรไฟฟ้า ที่ได้ออกแบบขึ้นมา (Layout Design) และตัวชุดหน้ากากหรือแผ่นบัง (Mask Work) ที่ใช้เป็น ตัวตันแบบในการสร้างแบบผังภูมิ โดยการคุ้มครองจะเกิดขึ้นเมื่อมีการจดทะเบียนเข่นเดียวกับ ในการนิ่งของสิทธิบัตร หากมีผู้ใดมาเจ้าแบบที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้นและได้จดทะเบียนคุ้มครองไว้ ไปทำข้า จะมีความผิดและได้รับโทษตามกฎหมาย ทั้งนี้ ภูมิภาคที่มีผังภูมิของวงจรรวมที่มี ผลบังคับใช้ในปัจจุบันของไทย คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังวงจรรวม พ.ศ. 2543

8) ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ องค์ความรู้ของกลุ่มบุคคล ท้องถิ่น เช่น การผลิตอาหาร เครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร ไม้ แก้ว ดินเผา หนัง และวัสดุ เหลือใช้ เป็นต้น และงานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น ปริศนา เรื่องเล่า กวีนิพนธ์ ดนตรี เพลง จิตรกรรม ประดิษฐกรรม หัตถกรรม และเครื่องแต่งกาย เป็นต้น ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถ แบ่งเป็น 3 หมวด ได้แก่

- องค์ความรู้ของชุมชนท้องถิ่น (Traditional Knowledge) หมายถึง องค์ความรู้ วิธีการ ทักษะ นวัตกรรม แนวปฏิบัติ หรือการเรียนรู้ที่เป็นผลมาจากการทางปัญญาในรูปแบบ ดั้งเดิมของชุมชนท้องถิ่น มีการสืบทอดและพัฒนาจากรุ่นต่อรุ่นปัจจุบัน ผ่านกาลเวลา เช่น องค์ความรู้เกี่ยวกับการทำไวน์กระชายดำ การทำมีดอรัญญิก การหอผ้าไหม เป็นต้น

- การแสดงออกซึ่งศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน (Expression of Folklore) หมายถึง การแสดงออกซึ่งองค์ความรู้และวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ ชุมชน ซึ่งปรากฏหรือแสดงให้เห็นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงออกทางวาจา (เช่น ตำนาน กวีนิพนธ์ ปริศนา เรื่องเล่า) การแสดงออกทางดนตรี (เช่น เพลง ดนตรี) การแสดงออกทางกาย (เช่น การเต้น การแสดงละคร พิธีกรรม) การแสดงออกในสิ่งที่จับต้องได้ (เช่น งานศิลปะ รวมถึง ภาพวาด งานจิตรกรรม) เป็นต้น

- ทรัพยากรพันธุกรรม (Genetic Resource) หมายความรวมถึง ทรัพยากรพันธุกรรม ลิงมีชีวิตหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของลิงมีชีวิต หรือองค์ประกอบที่เกี่ยวกับลิงมีชีวิตของระบบนิเวศ ซึ่งมี ประโยชน์หรือคุณค่าตามความเป็นจริงและตามศักยภาพ เช่น พืชสมุนไพรประจำท้องถิ่นที่สามารถ นำมาผลิตยาหรือเครื่อง สามารถนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นบางสาขา ได้แก่

(1) พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุพืช พ.ศ. 2542 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ให้การคุ้มครองพันธุพืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุพืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุพืชใหม่

(2) พ.ร.บ.คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. 2542 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงสาธารณสุข ให้การคุ้มครองตำรับตำราฯ สมุนไพร แหล่งอนุรักษ์สมุนไพร และภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เป็นต้น (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2553)

ในขณะที่ยังไม่มีหน่วยงานที่กำกับดูแลเรื่อง การคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาพรวมเมื่อ มีประเด็นปัญหาเกิดขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนจะประสานงานแก้ไขปัญหาเป็น กรณี ๆ อย่างไรก็ได้ ในปัจจุบันมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด มีการประชุมระหว่างหน่วยงาน กันอย่างต่อเนื่อง และทางกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้สนับสนุนให้มีการทำการศึกษาวิจัยการยกเว้น กฎหมายการคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมโดยเฉพาะในเรื่องการสืบทอดภูมิปัญญา อนุรักษ์ และการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นระบบ

ປະຊາມອາເຊີນ

ປະຊາມອາເຊີນ ເປັນຄວາມຮ່ວມມືອີກສາທີ່ສາມາດໃຫ້ສາມາດປະຫາຍາດແຫ່ງເອເຂີຍຕະວັນອອກເນື້ອງໃຫ້ ທີ່ເປັນອອກຕົກທີ່ຈັດຕັ້ງຕັ້ງແຕ່ พ.ສ. 2510 ໄດ້ລົງນາມເພື່ອຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ ໂດຍໃນຄວັງແຮກ ດາວວ່າປະຊາມອາເຊີນຈະເກີດຂຶ້ນກາຍໃນປີ ພ.ສ. 2563 (ຄ.ສ. 2020) ແຕ່ຕ່ອມາຜູ້ນໍາອາເຊີນໄດ້ມີການເຮັດວຽກໃຫ້ເວລາໃຫ້ເວົ້ວໜີ້ນ ເປັນປີ ພ.ສ. 2558 (ຄ.ສ. 2015) ທີ່ອປະມາດລົກ 3 ປີ້ຫ້າງໜ້າຈາກປີປັຈຸບັນ (ພ.ສ. 2555) ປະເທດທີ່ເຂົ້າຮ່ວມເປັນສາມາຝຶກໃນປະຊາມອາເຊີນ ປະກອບດ້ວຍ ກົມພູ່າ ຖະໜາ ຖະໜາ ທີ່ມາ ພິລິບປິນສ ມາເລເຊີຍ ລາວ ເວີດນາມ ສິນຄົມໂປ່ງ ແລະອິນໂດນີເຊີຍ (ກຸດທະບຽກກັດ ອຸ່ນເສົ່ວ, 2554: 6)

ອາເຊີນມີວັດຖຸປະສົງຄໍຫລັກໃນການຮ່ວມມືກັນ ເພື່ອສັງເສົມການພັດທະນາເສດຖະກິຈ ສັງຄົມ ແລະວັດທະນອຽມໃນກຸມືການ ວັດທະນາເສດຖະກິຈ ແລະການພັດທະນາເສດຖະກິຈ ແລະການມື່ນຄົງໃນກຸມືການ ແລະເປັນເວທີ ແກ້ໄຂປົງຫາຄວາມໜັດແຍ້ງໃນກຸມືການ ຈາກວັດຖຸປະສົງຄໍດັ່ງກ່າວ ຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ອາເຊີນປະກອບໄປດ້ວຍ ມົດທີ່ສຳຄັນຫຼືເສາຫລັກ ຈຳນວນ 3 ດ້ວຍ ໄດ້ແກ່ ດ້ວຍເສດຖະກິຈ ດ້ວຍສັງຄົມແລະວັດທະນອຽມ ແລະ ດ້ວຍການເນື່ອງແລະການມື່ນຄົງ ທີ່ນີ້ ເສາຫລັກທີ່ 3 ດ້ວຍ ຍັງຄະສະຫຼວມໃຫ້ເຫັນໄດ້ເມື່ອປະເທດສາມາຝຶກ ຮ່ວມມືກັນເປັນປະຊາມອາເຊີນ ດັ່ງຈະເຫັນໄດ້ຈາກການໃຫ້ຈັດຕັ້ງປະຊາມເສດຖະກິຈອາເຊີນ (ASEAN Economic Community – AEC) ປະຊາມສັງຄົມແລະວັດທະນອຽມອາເຊີນ (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) ແລະປະຊາມການເນື່ອງການມື່ນຄົງອາເຊີນ (ASEAN Political Security Community – APSC) ໂດຍມີກົບຕະຫຼາກອາເຊີນ (ASEAN Charter) ເປັນກຽບພື້ນຖານຮອງຮັບທາງກຸ່ມໝາຍ (ກະທຽວພານີ້ຍີ, ກະເຈົ້າການຕ້າຮ່ວງປະເທດ, 2552: 10)

ໃນການດໍາເນີນການເກື້ອກກັບປະຊາມເສດຖະກິຈອາເຊີນ ເປົ້າໝາຍສຳຄັນທີ່ກຳຫັດໄວ້ໃນ ແຜນງານການຈັດຕັ້ງປະຊາມເສດຖະກິຈອາເຊີນ (ASEAN Economic Community Blueprint) ໄດ້ແກ່ (ກະທຽວພານີ້ຍີ, ກະເຈົ້າການຕ້າຮ່ວງປະເທດ, 2552: 73-104; ດຣ. ພົມວິໄກ, 2554: ົງ)

1. ການເປັນຕາດແລະສູ່ານການກົດລົດຮ່ວມມືກັນ ໂດຍຈະມີການເຄີຍຕົ້ນຍ້າຍລືນດັບ ບຣິກາຣ ກາຮລົງທຸນ ເພີ່ຫຸນ ແລະແຮງງານອ່າງເສົ່ວ

2. ການສ້າງປິດຄວາມສາມາດໃນການແປ່ງໜ້າທາງເສດຖະກິຈຂອງອາເຊີນ ໂດຍໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ກັນ ກຽບນໂຍບາຍການແປ່ງໜ້າ ການຄຸ້ມຄອງຜູ້ບໍລິການ ສິທິທີໃນທັງໝົດ ປົນການປົງປັງ ການພັດທະນາໂຄຮສ້າງ ພື້ນຖານ ກາຍ້ື ແລະພານີ້ຍີອີເລັກທຣອນິກສ (E-Commerce)

3. ການສ້າງຄວາມເທົ່າເທື່ອມໃນການພັດທະນາເສດຖະກິຈຈຳກັດກຳລາງແລະນາດຍ່ອມ (Small and Medium-Sized Enterprises – SMEs)

4. ການສັງເສົມການບົງຮານການອາເຊີນເຂົ້າກັບປະຊາມໂລກ ໂດຍແນ້ນການປະສານການດໍາເນີນ ໂຍ້າຍເສດຖະກິຈຂອງອາເຊີນກັບປະເທດອື່ນ ພົມວິໄກ ແລະສັງເສົມການສ້າງເຄືອຂ່າຍການກົດລົດ ແລະຈັດຈຳທຳນ່າຍກາຍໃນກຸມືການໃຫ້ເຫຼື່ອມໂຍງກັບເສດຖະກິຈໂລກ

สำหรับประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ได้ระบุความร่วมมือในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สวัสดิการและความคุ้มครองทางสังคม ความยุติธรรมและสิทธิทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์ (Identity) ของอาเซียน และการลดช่องว่างทางการพัฒนา ส่วนประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community Blueprint) เน้นการมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน การส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกัน ในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชน และการมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับประเทศอื่นนอกภูมิภาค (กฤษฎาภรณ์ ยุ่นเสรี, 2554: 10-11, 14)

หากพิจารณา มิติของประชาคมอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นเสาหลักด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านการเมืองและความมั่นคง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา อาจกล่าวได้ว่า เสาหลักด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญามากที่สุด โดยเฉพาะเป้าหมายสำคัญข้อ 2 ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มุ่งสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยประเด็นหนึ่งที่ให้ความสำคัญ คือ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งแม้ว่าจะเป็นทุนที่จับต้องไม่ได้ แต่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง และปัจจุบัน ก็ทวีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น

ความสัมพันธ์ของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา มีบทบาทสำคัญต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจเนื่องด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เป็นทางเลือกใหม่ที่สามารถนำมานำเสนอสู่สาธารณะ สามารถเข้าสู่สถาบันการเงินเพื่อแปลงเป็นทุน อันจะช่วยเสริมสภาพคล่องในการแข่งขันทางเศรษฐกิจให้กับผู้ประกอบการ ดังเช่นในประเทศไทย ที่มีการสนับสนุนให้สามารถใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อค้ำประกันในการขอสินเชื่อได้

นอกจากนี้ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ยังมีประโยชน์ในการช่วยสนับสนุนให้เกิดการค้นคว้าวิจัย สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ หรืออวัตกรรม เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ เพิ่มประสิทธิภาพทางการผลิต และนำไปสู่ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ที่เป็นเช่นนี้ เพื่อผู้สร้างสรรค์ได้รับความคุ้มครองให้มีสิทธิในการได้รับค่าตอบแทนจากการสร้างสรรค์ของตน รวมถึงค่าตอบแทนในการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (License) ในทรัพย์สินทางปัญญา ดังนั้น จึงมีแรงกระตุ้นให้เกิดการพัฒนางานสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

ยิ่งไปกว่านั้น สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ยังมีคุณค่าในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน หรือเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เนื่องจากสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมภาคการศึกษาวิจัยและภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ทำให้ผู้สร้างสรรค์

เกิดความมั่นใจที่จะศึกษาวิจัยอยู่เสมอ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นกลไกที่ช่วยนำไปสู่การขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืนในที่สุด

ปัญหาของไทยเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เนื่องจากสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาสืบทباتลัคคูด้านเศรษฐกิจ การพิจารณาปัญหาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม และแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงที จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ควรดำเนินการก่อนการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคตอันใกล้ ในส่วนของประเทศไทย ปัญหาที่น่าสนใจเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาจจำแนกได้เป็น ปัญหาด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย และปัญหาด้านอื่น ๆ ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้ (“ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC): โอกาสและผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทย บทวิเคราะห์โอกาสและผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทย จากการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC),” 2555; News Plus, 2555; เยาวลักษณ์ เคลือบมาศ, 2555: 19)

ปัญหาด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

1) การไม่มีภูมายลิทธิบัตรที่เลือกให้มีการทำวิเคราะห์ย้อนกลับ (Reverse Engineering) อย่างถูกกฎหมายเพื่อกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมด้านการวิจัยและพัฒนามากขึ้น เพราะวิเคราะห์ย้อนกลับ เป็นการค้นหาข้อมูลทางเทคนิค การย้อนรอยขนาดและรูปแบบของต้นแบบ วัสดุ กรรมวิธีการผลิต ขึ้นส่วนแต่ละชิ้น และการประกอบขึ้นส่วนต่าง ๆ เป็นอุปกรณ์หรือระบบ รวมทั้งการตรวจสอบสมบัติ และพัฒนาสมรรถนะทั้งในระหว่างการผลิตและระหว่างการใช้งาน นั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ การซ่อมบำรุงเครื่องจักร และการผลิตอะไหล่ทดแทนขึ้นส่วนเดิมที่เสียหาย แต่เป็นขึ้นส่วน จากต่างประเทศที่มีราคาแพง หรือมีความล่าช้าในการจัดส่ง ซึ่งไม่ทันต่อความจำเป็นในการใช้งาน ได้ เป็นต้น

2) การไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ทั้ง ๆ ที่ไทยมีความรู้เดิมอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรและการนวดที่ใช้บำบัดรักษาโรค รวมทั้งพันธุ์พืชดั้งเดิมที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นพันธุ์พืชใหม่ อันนับได้ว่าเป็นการพัฒนาทางด้านเกษตรกรรม แม้ว่าไทยจะมีกฎหมายที่พอกอนถูกล้มให้ใช้เพื่อคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยได้บางส่วน คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 แต่ไทยก็ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่คุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยได้อย่างครอบคลุม ส่งผลให้ไทยประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น ชาวต่างชาตินำ

กฎิปัญญาไทยไปใช้ประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือกระทิ้งนำไปจดสิทธิบัตรในประเทศของตน และมีได้ให้ผลประโยชน์แก่ประเทศไทยเท่าที่ควร เช่น กรณี “เปล้าน้อย” พืชสมุนไพรของไทยที่ บริษัทชั้นนำเช่น ประเทศไทย “เปล้าน้อย” ได้นำไปสักดัดและจดทะเบียนกับองค์การอนามัยโลก (World Health Organization – WHO) ภายใต้ชื่อ “เปลาโนทอล” (Plaunotol) และพัฒนาเป็นยาภายใต้ชื่อ เครื่องหมายการค้า “เคลเนกซ์” (Kelnac) โดยไทยไม่ได้รับการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเหมาะสม เป็นต้น (ศุนย์พันธุ์วิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีแห่งชาติ, 2550)

3) การบังคับใช้กฎหมายด้านทรัพย์สินทางปัญญาเข้มงวดไม่เพียงพอ ทำให้เกิดการละเมิด² กรณีที่เห็นได้ชัดเจนในปัญหาการละเมิดทางด้านทรัพย์สินทางปัญหาด้านการที่ประเทศไทยถูกประเทศ สหรัฐอเมริกา จัดให้อยู่ในกลุ่ม (Priority Watch List: PWL) เนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้ คือ (1) การละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า และลิขสิทธิ์เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย (2) มีการละเมิดลิขสิทธิ์ ในงานสร้างสรรค์ ซอฟต์แวร์ งานบันเทิง รวมถึงการขโมยสัญญาณเดิมที่วี และยังมีการทำข้ามสีอีกจำนวนมากmany และอย่างแพร่หลาย และ (3) มีการล่าช้าในการรับจดทะเบียนสิทธิบัตร มีความ ไม่ชัดเจนในการใช้สิทธิบัตร (Compulsory License: CL) และการไม่ให้ความสำคัญในการคุ้มครอง สิทธิบัตรฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ขาดแงงจุนใจในการค้นคว้าวิจัย รวมถึงการสร้างสรรค์ โดยเฉพาะหากต้องใช้เงินทุนวิจัยจำนวนมาก เนื่องจากอาจไม่คุ้มกับการเสี่ยงลงทุนเพื่อการค้นคว้าวิจัย หรือผลิตงานสร้างสรรค์ต่าง ๆ นั้น (Knowledge Ecology International, 2555; มูลนิธิชีววิถี, 2555)

ปัญหาด้านอื่น ๆ

การจดสิทธิบัตรทั้งในประเทศและต่างประเทศมีค่าใช้จ่ายสูงและใช้เวลานาน เพราะในการ ตรวจสอบความช้าช้อนกับสิทธิบัตรที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก และใช้เวลา นานหลายปี นอกจากนี้ ในประเทศกำลังพัฒนาอย่างประสบปัญหาด้วยขาดผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคที่จะมา ตรวจสอบลักษณะสำคัญตามที่คุ้มครองโดยกฎหมายสิทธิบัตรด้วย

การบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ ซึ่งอาจนำไปสู่ ปัญหาข้อพิพาททางกฎหมายและการสูญเสียโอกาสทางการค้าได้ เช่น การแบ่งปันผลประโยชน์ ระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย และนักวิจัยที่ไม่มีความชัดเจน การไม่มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับ ทรัพย์สินทางปัญญาที่บูรณาการทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภทอย่างครบถ้วน ไม่ชัดเจน และสืบคัน ได้อย่างสะดวก การไม่มีหน่วยงานที่กำกับดูแลเรื่องการคุ้มครองกฎหมายท้องถิ่นไทยในภาพรวม ในขณะที่กฎิปัญญาท้องถิ่นไทยเป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้าง และข้อมูลแต่ละเรื่องเป็นเฉพาะด้าน

² คำพิพากษาศาลฎีกา: ฎีกาเลขที่ 9544/2542, คำพิพากษาศาลฎีกา: ฎีกาเลขที่ 310/2550, คำพิพากษา ศาลฎีกา: ฎีกาเลขที่ 5035/2552, คำพิพากษาศาลฎีกา: ฎีกาเลขที่ 6768/2553

รวมทั้งการไม่มีวิธีการที่เหมาะสมในการเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

การไม่ตระหนักรึงความสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอในสังคมไทย เช่น ผู้ประกอบการไม่ค่อยตระหนักรึงความสำคัญของการวิจัย พัฒนา และสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยใช้ทรัพย์สินทางปัญญา เพราะยังคงมีวัฒนธรรมที่เน้นการทำธุรกิจเพื่อผลกำไรระยะสั้น หรือการไม่สนใจป้องกัน คุ้มครอง ละเมิด ใช้ประโยชน์จากพันธุกรรมพืชที่สำคัญของไทยอย่างเพียงพอ จนทำให้เกิดการนำไปจดทะเบียนและผูกขาดสายพันธุ์พืชโดยชาติอื่นอย่างง่ายดาย

นโยบายเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของไทยเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาสามารถเอื้อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยได้อย่างไรก็ได้ เนื่องจากไทยยังคงมีปัญหาด้าน ๆ เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาดังได้กล่าวแล้ว ดังนั้น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในที่นี้ จึงขอนำเสนอข้อเสนอแนะในเรื่องนโยบายเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของไทย โดยจำแนกออกเป็นด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย และด้านอื่น ๆ ดังนี้ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2551; กองบรรณาธิการ, 2553; ครรภิต พุทธโกษา, 2554: ง-จ, ฎ-น)

ด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

1) การเพิ่ม แก้ไข และตราบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เช่น การเพิ่มมาตราเกี่ยวกับเรื่องวิศวกรรมย้อนกลับในกฎหมายสิทธิบัตร การแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ โดยให้มีสิทธิบัญญัติเกี่ยวกับองค์การจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ (Collective Management Organization: CMO) และการร่างกฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายปัญญาห้องดินไทยโดยเฉพาะ

2) การส่งเสริมให้บังคับใช้กฎหมายด้านทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเข้มงวด ทั้งการป้องปราบและปราบปรามการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พร้อมกับเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการรักษาสิทธิ และการใช้ประโยชน์ในสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาแก่ผู้ประกอบการ และประชาชน โดยทั่วไป เพื่อเอื้อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3) การหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของแต่ละประเทศ เพื่อการวางแผนทางที่เป็นประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเหมาะสม

หัวข้อที่ ๑

1) การพัฒนาระบบการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาให้สะดวก รวดเร็วขึ้น เช่น การพัฒนาระบบ e-filing ให้สามารถยื่นคำขอสิทธิบัตรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การเข้าร่วมสนธิสัญญาและความร่วมมือด้านสิทธิบัตร (PCT) ระบบการจดสิทธิบัตร PCT ทำให้การขอรับสิทธิบัตรสำหรับสิ่งประดิษฐ์ในหลาย ๆ ประเทศสามารถทำได้โดยการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรระหว่างประเทศ (PCT) ใน “ขั้นตอนระหว่างประเทศ” เพียงครั้งเดียว ไม่ต้องยื่นคำขอหลายฉบับในแต่ละประเทศหรือภูมิภาค สามารถยื่นคำขอรับสิทธิบัตรในทุกประเทศที่ต้องการให้สิ่งประดิษฐ์ของตนได้ รับความคุ้มครอง การให้บริการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแบบไร้กระดาษ (Paperless) โดยสามารถยื่นคำขอในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และนำข้อมูลเหล่านั้นเข้าสู่ฐานข้อมูลเพื่อการนำมายังงานได้ทันที โดยไม่ต้องรอการจัดทำแฟ้มทะเบียน การเบิกจ่ายเพิ่มคำขอ และการล้างการต่าง ๆ ของนายทะเบียน

2) การเข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีระหว่างประเทศเพื่อเอื้อให้เกิดความสะดวกในการจดทะเบียนสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเป็นแนวทางที่่นasn ใจ เช่น การเข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีพิธีสารมาตราดิริต (Madrid Protocol) เพื่อให้การยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในคราวเดียวันนี้ ได้รับความคุ้มครองในประเทศต่าง ๆ โดยเสียค่าธรรมเนียมเพียงครั้งเดียว รวมถึงการเข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีอนุสัญญา Hague (Hague Agreement) เพื่อคุ้มครองการออกแบบผลิตภัณฑ์ในหลายประเทศที่เป็นภาคีสมาชิก

3) การสร้างระบบการบริหารจัดการสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขัน และช่วยให้ไทยมีความพร้อมในการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจเจิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) เพราะสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เป็นทุนทางปัญญาที่สำคัญตัวอย่างของการบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพ เช่น การวางแผนหลักเกณฑ์ในการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย และนักวิจัยให้ชัดเจน การจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาที่บูรณาการทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภทอย่างเป็นระบบครบถ้วน และลึกลับได้ง่ายเพื่อสนับสนุนการเป็น IP Portal³ (“คุณภาพทำเนียบ: บทบาททรัพย์สิน

³ โครงการ ASEAN Patent Search and Examination Cooperation (ASPEC) ที่จะสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลการตรวจสอบสิทธิบัตรระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ลดภาระงานเข้าช้อน เพื่อให้สามารถรับจดทะเบียนสิทธิบัตรได้รวดเร็วมากขึ้น โครงการ IP Direct / IP Portal เพื่อจัดทำ website กลางสำหรับให้ข้อมูลด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน และนักประดิษฐ์ที่ต้องการได้รับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในอาเซียน รวมทั้งยังมีการสนับสนุนการดำเนินการอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศไทยอาเซียนให้มีมาตรฐาน เช่น การสนับสนุนการจัดตั้งสำนักงานจัดเก็บค่าลิขสิทธิ การสนับสนุนการเข้าเป็นภาคีพิธีสารมาตราดิริต เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า และศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าเป็นภาคีความตกลง Hague Agreement เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบระหว่างประเทศ

ทางปัญญา กับ AEC," 2554; Jom, 2555) โดยในระหว่างที่การจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ ควรมีการปรับปรุงระบบการสืบค้นฐานข้อมูลสิทธิบัตร ซึ่งในขณะนี้ได้จัดทำแล้วด้วย เพราะสิทธิบัตรครอบคลุมทั้งเรื่องสิ่งประดิษฐ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีมูลค่าสูง และถูกทำละเมิดได้ง่าย ("คุยนอกราชการ: บทบาททรัพย์สินทางปัญญา กับ AEC," 2554) นอกจากนี้ ควรมีการวางแผนทางวิจัยที่ไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติทำการวิจัยในประเทศไทยด้วย

4) การส่งเสริมความสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในสังคมไทย เช่น การสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ ซึ่งรวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสร้างสรรค์ และสามารถใช้ประโยชน์จากสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการของตน ซึ่งถือเป็นการช่วยส่งเสริมตักษิยภาพในการแข่งขันโดยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเป็นกลไกที่สำคัญทั้งในการแข่งขันภายในประเทศและระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการมีนโยบายและมาตรการที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมให้ค่านิยม ความหลากหลายทางชีวภาพ (Genetic Resources) ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิม (Traditional Cultural Expressions) ภูมิปัญญาท้องถิ่น ถือเป็นองค์ความรู้ที่เป็นผลมาจากการทางปัญญา ในรูปแบบดั้งเดิมของชุมชนท้องถิ่น และองค์ความรู้ดังเดิมนี้มักถูกนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาเทคโนโลยีชั้นสูง ซึ่งไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งความรู้ดังเดิมอยู่มาก อาทิ ความรู้ดังเดิมเกี่ยวกับสมุนไพร ที่ใช้รักษาโรค การนวดเพื่อบำบัดความเจ็บป่วย ซึ่งมีใช้ในวิถีประจำวันในบางชุมชน ตลอดจนพันธุ์พืชดั้งเดิมที่พบในไทยและสามารถนำไปพัฒนาเกิดพันธุ์ใหม่ เป็นต้น ดังนั้น การจัดระบบการคุ้มครองภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทยจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2553)

5) การสำรวจความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น แผนงานความร่วมมือในสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่าง ๆ ในทำนองเดียวกับแผนงานความร่วมมืออาเซียนด้านสิทธิ ซึ่งได้จัดทำแล้ว การวางแผนมาตรการคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ และมีผลบังคับใช้ nokene จำกัดภัยในราชอาณาจักรเท่านั้น และการจัดตั้งระบบบืนคำขอจดทะเบียนการขอแบบผลิตภัณฑ์ของอาเซียนเพื่อจัดเก็บข้อมูลของอาเซียน อันจะช่วยอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอจดทะเบียน และสนับสนุนการประสานงานระหว่างสำนักงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นต้น

สรุป

ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) ไทยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมเพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขัน พัฒนา และได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมประชาคมดังกล่าว

การพิจารณาเงื่อนไขทางปัญญาของไทย ทั้งทางด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงด้านอื่น ๆ จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพื่อให้ไทยสามารถกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม อันจะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่จะช่วยให้เกิดวัฒนธรรมแห่งการสร้างสรรค์ และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาทั้งแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ได้เป็นอย่างดี ประเด็นความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อหาแนวทางความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างกัน และระหว่างอาเซียนกับประเทศภายนอกกลุ่ม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาโครงสร้างด้านทรัพย์สินทางปัญญาในระดับภูมิภาคที่มีความสมดุลต่อระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศ ยั่งนวยความสะดวกให้กับนักลงทุน และผู้ประกอบการในอาเซียน รวมทั้งสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านทรัพย์สินทางปัญญาให้กับประชาชนในประเทศสมาชิก ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ทั้งนี้ การนี้ก็กำลังระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เกิดความร่วมมือและการประสานงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันอันจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มพหุภาคี สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ. (2554). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC). สีบคัน 24 เมษายน 2555, จาก http://www.baanjomyut.com/library_2/asean_community/04.html
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2553). ทรัพย์สินทางปัญญาไทย. สีบคัน 24 เมษายน 2555, จาก http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=29&Itemid=39
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2553). ระบบฐานข้อมูลกฎหมายปัญญาท้องถิ่นไทย. สีบคัน 15 กันยายน 2555, จาก http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=category&sectionid=25&id=161&Itemid=262
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2551). ร่างขอบเขตงาน (Terms of Reference: TOR): โครงการจัดทำ พัฒนาระบบทะเบียนเครื่องหมายการค้าไร้กระดาษ (Paperless). สีบคัน 1 พฤษภาคม 2555, จาก http://www.ipthailand.go.th/info/images/tor_dippaperless_2.doc
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (ม.บ.บ.). ร่างแนวป้องกันและเมิดลิขสิทธิ. สีบคัน 24 เมษายน 2555, จาก http://www.ipthailand.go.th/new_template/index.php?option=com_content&task=view&id=1762&Itemid=390
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2553). สนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร หรือ PCT. สีบคัน 15 กันยายน 2555, จาก http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=category&sectionid=43&id=351&Itemid=296

- กระทรวงพาณิชย์, กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2552). *ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน ASEAN Economic Community: AEC*. นนทบุรี: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ.
- กฤษณะภักดี อุ่นเสรี. (2554). *ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- กองบรรณาธิการ. (2553). ทรัพย์สินทางปัญญา: เครื่องมือเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน. *INNO MAG, 37(212)*, 13-16.
- การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา. (ม.ป.ป.). สืบค้น 1 พฤษภาคม 2555, จาก http://www.ipthailand.go.th/km/index2.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=6&Itemid=45
- ครรชิต พุทธโกษา. (2554). ครอบประเด็นการวิจัยของประเทศไทยให้พร้อมรับสถานการณ์การรวมกลุ่มประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- คุณนกทำเนียบ: บทบาททรัพย์สินทางปัญญากับ AEC [วีดิทัศน์ออนไลน์]. (2554). สืบค้น 24 เมษายน 2555, จาก <http://music.ohozaa.com/my/thaiTVPlayer.jsp?guid=20110722090527>
- จักร มยุเรศ. (ม.ป.ป.). ยกระดับความรู้ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจต้นของ SMEs ควรรู้เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา ภาค 1. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.sme.go.th/Lists/EditorInput/DispF.aspx?List=15dca7fb-bf2e-464e-97e5-440321040570&ID=1546>
- จิรศักดิ์ รอดจันทร์. (2555). หลักกฎหมายและแนววิธีปฏิบัติเพื่อการคุ้มครองการประดิษฐ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกาศเรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). (2554). สืบค้น 1 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.sesa10.go.th/se10/data/dec54/1.pdf>
- ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน (AEC): โอกาสและผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทย บทวิเคราะห์โอกาสและผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทย จากการเข้าร่วมประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน (AEC). (ม.ป.ป.). สืบค้น 24 เมษายน 2555, จาก http://www.med.cmu.ac.th/library/asean-web/asean-pillars/Thai_Industry_and_AEC.pdf
- วัสดุ ติงสมิตร. (2543). บทบาทของทรัพย์สินทางปัญญากับการประกอบธุรกิจ. *ดุลพิธาน*, 47(2), 41-54.
- มูลนิธิชีววิถี. (2555). เดินหน้าคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ปลดล็อก 5 ปี ไทยติดบัญชี PWL. สืบค้น 15 กันยายน 2555, จาก <http://www.biorthai.net/news/12101>
- เยาวลักษณ์ เคลือบมาศ. (ม.ป.ป.). การจัดการด้านทรัพย์สินทางปัญญา. สืบค้น 24 เมษายน 2555, จาก <http://www.finearts.cmu.ac.th/.../10.การจัดการด้านทรัพย์สินทางปัญญา>
- ศูนย์พันธุ์วิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2550). รายงานการศึกษากรอบความคิดการคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.ipthailand.go.th/iphthailand/index>.

- php?option=com_docman&task=cat_view&gid=992&Itemid=747
- Jom. (2554). ຜດປະໜຸມກຮອບອາເຊີຍນເຮັ່ງພື້ນນາກາຮຈະທະເບີຍນທັກພົມສິນທາງປ້ອງຄູາຮວ່າງກັນ. ສຶບຕັ້ນ 24 ເມສາຍນ 2555, ຈາກ http://202.142.193.72/ptech/index.php?option=com_content&view=article&id=67:asaen&catid=2:demo1
- News Plus. (2554). ຮມທ.ເຄຣະສູກີຈາາເຊີຍນເຫັນທີ່ນຂອບແພນວ່າມມື້ອທັກພົມສິນປ້ອງຄູາຮອງຮັບ AEC. ສຶບຕັ້ນ 24 ເມສາຍນ 2555, ຈາກ <http://www.newsplus.co.th/NewsDetail.php?id=28280>
- News Plus. (2555). ອົດືບຕີກຮັມທັກພົມສິນທາງປ້ອງຄູາຮັບນໄຍ້ບາຍ ຮມວ.ປະກາຄູທອດສາສຕ່ຣີ. ສຶບຕັ້ນ 24 ເມສາຍນ 2555, ຈາກ <http://www.newsplus.co.th/NewsDetail.php?id=37771>
- Knowledge Ecology International. (2012). *USTR's 2012 Special 301 Report: Focuses on Largest Developing Country Markets, and Canada.* ສຶບຕັ້ນ 15 ກັນຍາຍນ 2555, ຈາກ <http://keionline.org/node/1403>
- World Intellectual Property Organization (WIPO). (ນ.ປ.ປ.). *Understanding Copyright and Related Rights.* ສຶບຕັ້ນ 15 ກັນຍາຍນ 2555, ຈາກ http://www.wipo.int/freepublications/en/intproperty/909/wipo_pub_909.pdf

Translated Thai References

- ASEAN Economic Community (AEC): Opportunities and Impacts upon Thai Industry: Analysis of Opportunities and Impacts upon Thai Industry from ASEAN Collaboration.* Retrieved April, 2012, from http://www.med.cmu.ac.th/library/asean-web/asean-pillars/Thai_Industry_and_AEC.pdf
- Bio Thai Foundation. (2012). *Progress to Intellectual Property Protection: Unlocked Five Years Thailand on Priority Watch List.* Retrieved September, 2012, from <http://www.biothai.net/news/12101>
- Department of Intellectual Property. (n.d.) *Draft of Copyright Protection Guideline.* Retrieved April, 2012, from http://www.ipthailand.go.th/new_template/index.php?option=com_content&task=view&id=1762&Itemid=390
- Department of Intellectual Property. (2010). *Patent Cooperation Treaty.* Retrieved September, 2012, from http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=category&sectionid=43&id=351&Itemid=296
- Department of Intellectual Property. (2010). *Traditional Knowledge Database System.* Retrieved April, 2012, from http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=29 Itemid=39

- Department of Intellectual Property. (2010). *Traditional Knowledge Database System*. Retrieved September, 2012, from http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=category&sectionid=25&id=161&Itemid=262
- Department of Intellectual Property. (2008). *Terms of Reference (TOR): Project on Development of Paperless Trademark Registration*. Retrieved May, 2012, from http://www.ipthailand.go.th/info/images/tor_dippaperless_2.doc
- Intellectual Property Management*. (n.d.). Retrieved May, 2012, from http://www.ipthailand.go.th/km/index2.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=6&Itemid=45
- Jak Mayures. (n.d.). *Enhancing Knowledge and Capability of SMEs Regarding Intellectual Property Part I*. Retrieved May, 2012, from <http://www.sme.go.th/Lists/EditorInput/DispF.aspx?List=15dca7fb-bf2e-464e-97e5440321040570&ID=1546>
- Jirasak Raudchan. (2012). *Legal Principle and Practice for Invention and Product Design Protection*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Announcement on National Economic and Social Development Plan No. 11 (B.E. 2012-2016). (2011). Retrieved May, 2012, from <http://www.sesa10.go.th/seса10/data/dec54/1.pdf>
- Jom. (2011). *Conference Report on Development of Intellectual Property Registration in ASEAN*. Retrieved April, 2012, from http://202.142.193.72/ptech/index.php?option=com_content&view=article&id=67:asaen&catid=2:demo1
- Kanchit Puthakosa. (2011). *Research on Thailand's Readiness for the ASEAN Economic Community*. Bangkok: Office of National Research Council of Thailand.
- Kritchayapak Aunsri. (2011). *ASEAN Economic Community*. Bangkok: Prince Damrong Rajanuphab Institute of Research and Development, Office of the Permanent Secretary Ministry of Interior.
- Kuinoktumneub Talk Show. (2011). *Role of Intellectual Property and AEC*. Retrieved April, 2012, from <http://music.ohozaa.com/my/thaiTVPlayer.jsp?guid=20110722090527>
- Logistic and Supply Chain Information for Thai Industries. (2011). *ASEAN Economic Community: AEC*. Retrieved April, 2012, from http://www.baanjomjut.com/library_2/asean_community/04.html

- Ministry of Commerce. Department of Trade Negotiations. (2009). *ASEAN Economic Community: AEC*. Nonthaburi: Department of Trade Negotiations.
- National Center for Genetic Engineering and Biotechnology, National Science and Technology Development Agency. (n.d.). *Report on Thai Traditional Knowledge Protection*. Retrieved May, 2012, from http://www.ipthailand.go.th/iphailand/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=992&Itemid=747
- New Plus. (2011). *ASEAN Economic Minister Agreed with Intellectual Property Cooperation in AEC*. Retrieved April, 2012, from <http://www.newsplus.co.th/NewsDetail.php?id=28280>
- New Plus. (2012). Director General Department of Intellectual Property Agreed with Minister's Policy Year 2012. Retrieved April, 2012, from <http://www.newsplus.co.th/NewsDetail.php?id=37771>
- Publication Department. (2010). Intellectual Property: Instrument of Strengthening Competitive Capability. *INNO MAG*, 37(212), 13-16.
- What Tingsamitr. (2000). Role of Intellectual Property and Business Engagement. *Dulphaha Journal*, 47(2), 41-54.
- Yaowaluck Kluebmas. (n.d.). *Intectual Property Management*. Retrieved April, 2012, from www.finearts.cmu.ac.th/.../10.ກາຮັດກາຮັດການທັງໝົດທີ່ກຳນົດ